

Grønt Punkt Norge

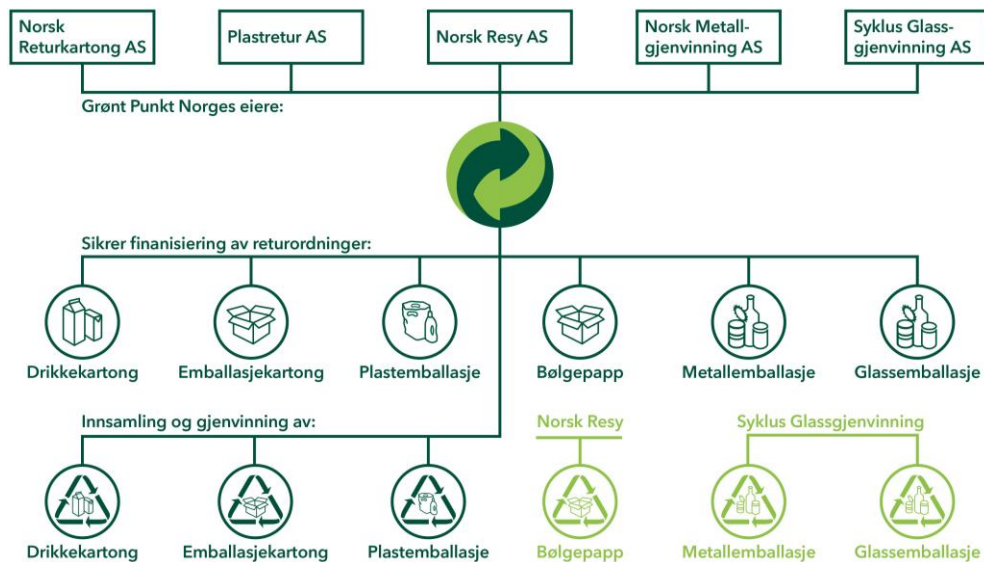
Utvidet produsentansvar for emballasje og emballasjeavfall

Eirik Oland
Grønt Punkt Norge
Emballasjeskolen 24.04.2017

Grønt Punkt Norge

Materialselskapene for emballasje

Hvilke prinsipper baserer vi oss på?

- Forurensner betaler
- Utvidet produsentansvar
- Likebehandling
- Non-profit
- Dugnad
- Miljøeffektivitet

Rammevilkår

- EUs emballasjedirektiv
- EUs avfallsdirektiv
- EUs deponidirektiv
- Pakke for sirkulær økonomi
- Bransjeavtaler for emballasje
 - Plastemballasje + EPS + emballasje som har inneholdt farlige stoffer
 - Brun fiber og bølgepapp
 - Metallemballasje
 - Emballasjekartong

(inneholder gjenvinningsmål og krav til rapportering på emballasjeoptimering)

- Avfallsforskrift
 - Drikkevareforskrift
 - Drikkekartong
 - Plast som ikke er i pantesystemet
 - Glassflasker
 - Metall som ikke er i pantesystemet

Et grønt skifte er del av arbeidet for bærekraftig utvikling

- Regjeringen har et mål om å styrke Norges grønne konkurransekraft
- De globale klima- og miljøutfordringene krever omstilling til et samfunn hvor vekst og utvikling skjer innen naturens tålegrenser. Det må skje en overgang til produkter og tjenester som gir betydelig mindre negative konsekvenser for klima og miljø enn i dag.
- I sum er målet en endret økonomisk dynamikk eller vekstkraft, en "ny økonomi", som i seg selv er innrettet på løsninger som gir lave klimagassutslipp, og reduserer behovet for etterfølgende avbøtende miljøtiltak.
- Miljødirektoratet mener det er viktig å utvikle plast av ikke-fossilt råstoff som brytes ned under naturlige forhold, også marint, og ikke danner mikroplast. Produktutvikling er ressurskrevende og kan være vanskelig å gjennomføre uten relevante virkemidler.

Trender og utfordringer

- Høyere gjenvinningsmål fra EU 2025
 - Plast 55% (norsk måloppnåelse i dag 36%)
 - Tre 60 % (norsk måloppnåelse i dag 9%)
- Norske myndigheter legger seg gjerne over EU-mål
- Større press på produsentansvarsselskaper fra kommuner
 - kostnadsfordeling
- Hvor langt skal produsentansvaret strekke seg
 - Forsøpling
- Matsvinn
- Marin forsøpling
- «On the go» emballasje

Om sirkulær økonomi og forsøpling (kommende stortingsmelding)

- Produsentansvarsordningene for emballasje fungerer meget bra i Norge
 - Ved konkurranse mellom produsentansvarsordninger må det være like vilkår
 - Produsentansvarsordninger bør være non-profit
- Norge må ikke få høyere materialgjenvinningsmål enn EU
- Det må ikke innføres særnorske avgifter som svekker norsk konkurransekraft
- Opprydding av forsøpling inngår ikke i «utvidet produsentansvar»
 - Forurensar betaler må være gjeldende prinsipp
- Produkter og materialer må bli mer gjenvinnbare
- Samarbeid gjennom verdikjeden er viktig
- Arbeidet med å bygge opp markeder for sekundære råvarer må styrkes
- Arbeidet med å redusere matsvinn må ha høy prioritet
 - Frivillige ordninger bør prioriteres fremfor detaljregulering
- Det er et potensiale for å øke emballasjeoptimeringen i Norge

Viktigste forslag i forskriften (I)

-Krav til materialgjenvinning

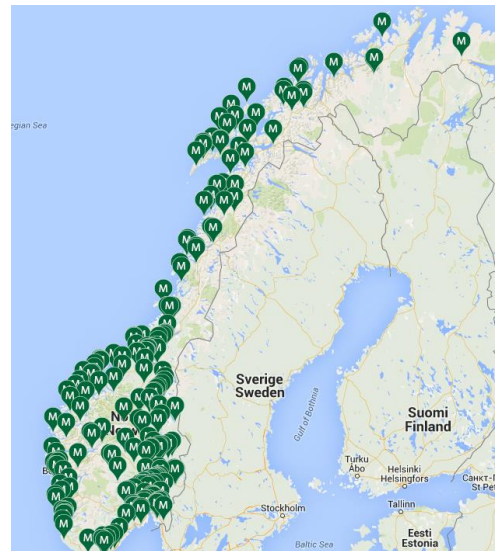
- Dagens mål opprettholdes for de fleste emballasjetyper
 - Inntil det vedtas nye mål fra EU.
 - Emballasjekartong økes fra 50% til 60%
 - 15 % materialgjenvinning av treemballasje er ny
- Måles ut fra hva returselskapets medlemmer setter ut av emballasje på markedet– ikke på en beregnet nasjonal nevner.
- Plast fra landbruket er ikke med da dette ikke er definert som emballasje

Viktigste forslag i forskriften (II)

-landsdekkende innsamling og plikt til medlemskap

- **Landsdekkende**: Et godkjent returselskap skal ha landsdekkende og løpende innsamling av emballasjetypene det er godkjent for.
 - *Hva er «landsdekkende»...?*
- **Plikt til medlemskap** i et returselskap for alle produsenter, importører, pakkere og fyllere
 - *hindrer gratis-passasjerer*

Viktigste forslag i forskriften (III) - godkjenning av returselskap

- Hvert returselskap må søke M-dir om godkjenning
- Godkjenning skjer av M-dir
 - *men ikke definert kriterier for godkjenning...*
- Må dokumentere aktivitetene ved årlige rapporteringer.
 - To første driftsår: rapportering kreves 2 ganger årlig, én hoved-rapportering og én noe enklere halvårsrapportering.
- M-dir kan gjennom godkjenningen gjøre endringer i forhold til hvert returselskap - for å slippe omfattende prosedyre med å endre forskriften.
 - Eksempel: måloppnåelse (dersom EU endrer disse)
- M-dir får mulighet for å føre tilsyn med returselskapene
 - mulighet for rettslig oppfølging, tvangsmulkt m.m.

Viktigste forslag i forskriften (IV)

Øvrige momenter i forslaget:

- **Informasjonstiltak**: Forslaget gir plikt til «tilstrekkelig» informasjon og minst en landsdekkende kampanje mot forbruker og en mot næringsliv i året. Returselskapene kan samarbeide om dette.
- *Hva er tilstrekkelig?*
- **Forsøpling**: Det er i flere sammenhenger foreslått forpliktelser rundt forsøpling/marin forsøpling.
- **Optimeringsarbeidet** skal fortsette, men med økt fokus på avfallsforebygging.
- **Vederlaget**: bør utformes for å gi incentiver til design for materialgjenvinning og bruk av sekundære råvarer.
- *Det gis ingen føringer på sats eller annet.*
- **Bransjeavtalene** foreslås bragt til opphør når forskrift trer i kraft.

Grønt Punkt Norges innspill og tilbakemelding på forslaget til forskrift

Emballasjeregister

- Oversikt over medlemmer og gratispassasjerer
- Beregne emballasjemengder: - pr produkt(gruppe) og pr medlem også netthandel
- Fordele forpliktelsene ut fra mengder tilført kommune- og næringsmarkedet.
- Sammenfatte og beregne nasjonal nevner
- Revisjon av mengder og forpliktelser
- Motta rapportering fra innsamlere som ikke er del av et Returselskap

Godkjenningskriterier

- Et returselskap som tilbyr sine tjenester i markedet, må omfatte alle de emballasjematerialer deres medlemmer innehar.
- Et returselskap skal ha innsamlingsforpliktelser tilsvarende sin markedsmessige andel av aktuell emballasje, både fra næring og kommuner. Innsamlingsforpliktsen gjelder i samtlige fylker der det er kommuner som har valgt utsortering av de aktuelle emballasjetyper fra husholdning.
- Kontinuerlig og jevn drift gjennom hele året
- Plikt til årlig rapportering fordelt på husholdning og næringer og fra de definerte innsamlingsområdene
- Mengder sendt til materialgjenvinner (EU-definisjon).

§ 7-9, Plikt til innsamling, mottak og behandling

c) Samle inn og motta ~~en rimelig mengde sin andel av~~ den typen emballasje~~avfall~~ som medlemmene deres har satt på det norske markedet. Innsamlingen skal foregå løpende og i hele landet, ~~samt i de markeder (husholdning/næring) der den aktuelle emballasjen oppstår som avfall.~~ Innsamlingsforpliktelsene ~~reguleres av Miljødirektoratet og gjelder kun~~ for de emballasjetypene som returselskapet har godkjenning for, ~~men er uavhengig av avfallets kvalitet og merke.~~

Tolldirektoratets import og eksporttall og data fra returselskapet om produsentenes innenlands produksjon skal være beregningsgrunnlag for innsamlet mengde avfall.

§ 7-9, Plikt tild) Sørge for materialgjenvinning:

- Prosentkrav endres ikke (dog var dette forventet)
- Plastemballasje: Foreslår 30% krav fra husholdninger og 30% fra næringsliv
- EPS: Foreslår bortfall av særskilt krav
 - Beregnes inn som ordinær plastemballasje
- Målepunkt – beskrives i godkjenningen

Øvrige innspill (I)

§ 7-5. PLIKT TIL MEDLEMSKAP I RETURSELSKAP

Produsent som tilfører markedet minst 1000 kg av en emballasjetype skal finansiere.....(være medlem)

§ 7-8. PLIKT TIL RAPPORTERING VED INNSAMLING UTENFOR GODKJENT RETURSELSKAP

Rapporteringen skal skje til et godkjent returselskap eller Emballasjeregisteret Miljødirektoratet.

§ 7-10. PLIKT TIL Å INFORMERE

- for tilstrekkelig holdningsskapende og handlingsutløsende informasjon
- én landsdekkende...mot hhv forbrukere og næringslivsaktører
- Utfordrende å kvantifisere

§ 7-14. KRAV OM GODKJENNING OG TIL STYRESAMMENSETNING

- Godkjent av Miljødirektoratet i henhold til godkjennelseskriterier (klart definert!)
- Må etablere et retursystem innen 6 måneder
- Ved tilbektrekking av godkjenning må innsamlede mengder behandles og øvrige returselskap gis tilgang til medlemmene
- Produsenter ... skal være deleier i og være representert i styrende...

Vederlagsinngang Medlemsservice
Alle emballasjetyper

Status

302 millioner kroner i vederlag (2015)

Rapportert i 2015	Rapportert mengde
Plastemballasje	132 099 tonn
Emballasjekartong	39 443 tonn
Bølge- og massivpapp	212 275 tonn
Drikkekartong	17 086 tonn
Glassemballasje (inkl. Avg. Glass)	75 843 tonn
Metallemballasje (ekskl. Tomt og tørt)	13 014 tonn

03.03.2016:

6 131 medlemmer

4 016 standardmedlemmer og 2 794 kontrollmedlemmer

4 000 indirekte medlemmer

Grønt Punkt Norge

Finansiering

Vederlaget betales oftest av vareprodusent og -importør

Plastemballasje husholdning	1,38 kr/kg
Plastemballasje næringsliv – differensiert iht. materiale	0,50 – 1,36 kr/kg
EPS (f.eks Isopor®)	2,40 kr/kg
Emballasjekartong	0,37 kr/kg
Bølgepapp	0,05 kr/kg
Drikkekartong	3,6 øre/stk
Glassemballasje – differensiert iht. str.	6,9 – 28,8 øre/stk
Metallemballasje – differensiert iht. str. og type	4,9 øre – 2,88 kr/stk

To ulike medlemskap:

KONTROLLMEDLEMSKAP

- Stiller krav til sine norske vareleverandører om medlemskap i Grønt Punkt Norge (eller tilsvarende ordning med rapportering til myndighetene)
- Ingen kostnader

STANDARDMEDLEMSKAP

- For virksomheter som sender emballasje ut i det norske markedet.
- Produsenter, importører og andre emballasjebrukere.
- Betaler for vederlagspliktig emballasje. Ingen fast medlemskostnad.

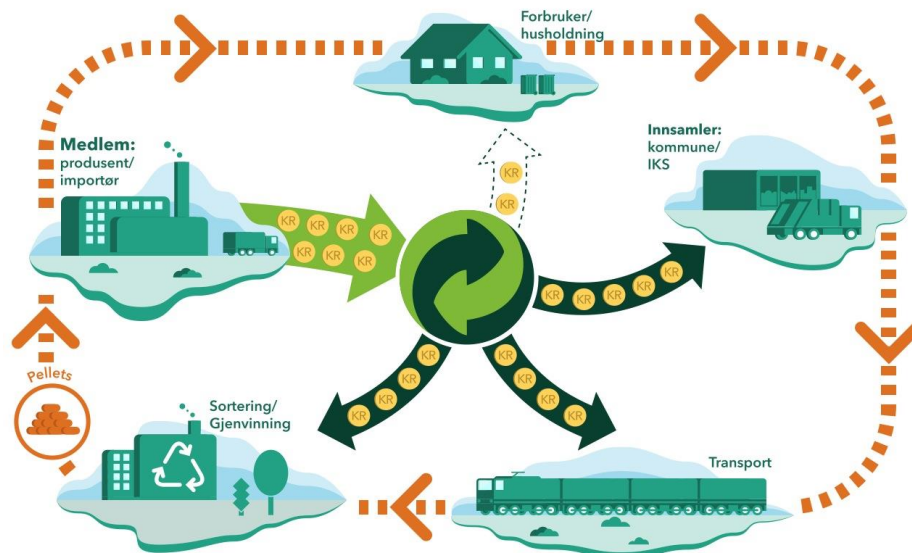
A close-up, slightly blurred photograph of a lush green field. In the foreground, several blades of grass are in focus, some showing signs of being eaten. Interspersed among the grass are small, bright yellow wildflowers. The background is a soft, out-of-focus expanse of green, suggesting a dense field or forest edge. The overall lighting is bright and natural, typical of a sunny day in a meadow.

Gjenvinning

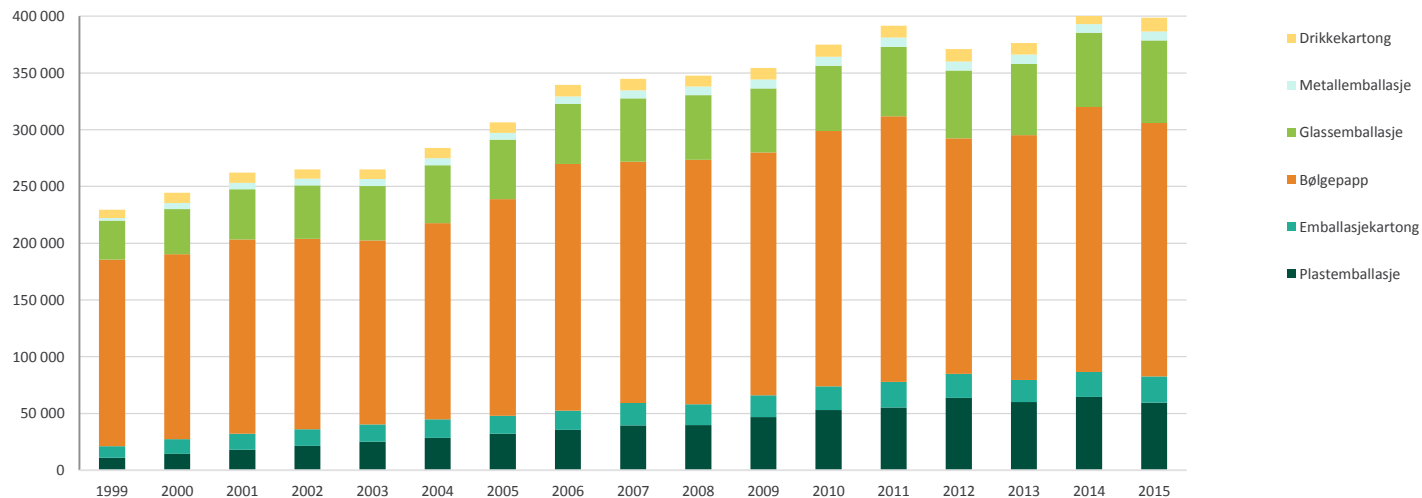
Mål og tall 2016

	Bransjeavtale material + energi	Oppnådd material + energi
Ordinær plastemballasje	30% + 50%	38,9% + 60,1% = 99%
EPS (som Isopor®)	50% + 30%	49,8% + 49,8% = 99,6%
Emballasjekartong	50% + 10 %	44,7% + 54,3% = 99%
Plastemballasje brukt til farlige stoffer	Maks retur	12% + 70% = 82%
	Avgiftsbelagt	Oppnådd material + energi
Drikkekartong		60,2% + 33,3% = 93,6%
Kartonger i skole og barnehage		77,2% + 19,2% = 96,4%
Avgiftspliktig drikkevareemballasje i plast		25% + 62,6% = 87,7%

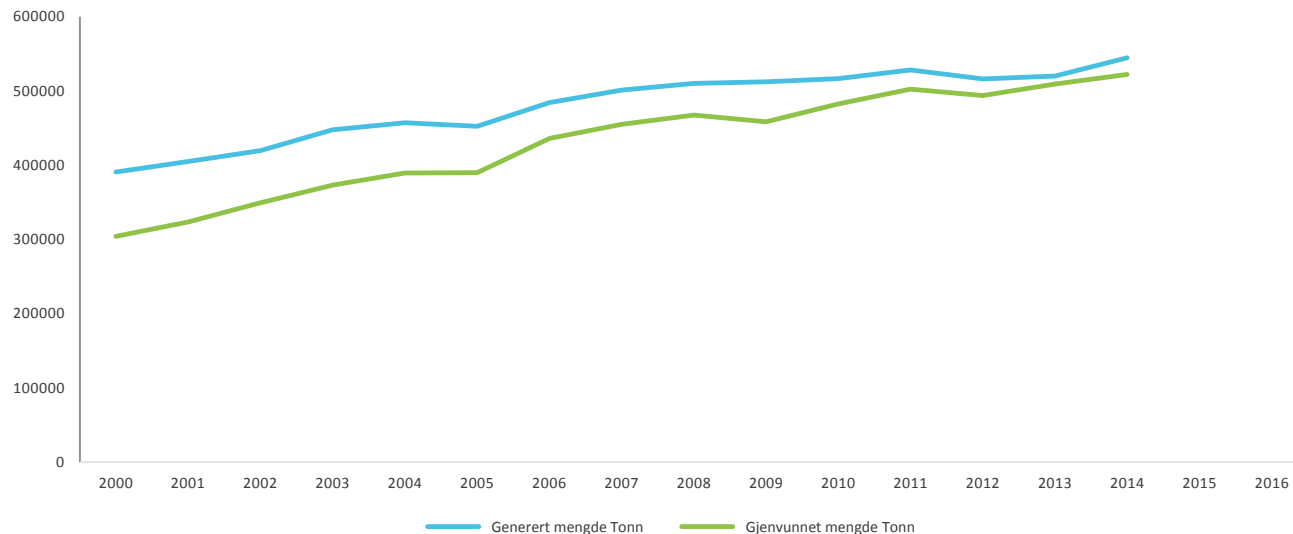
Husholdningsplast

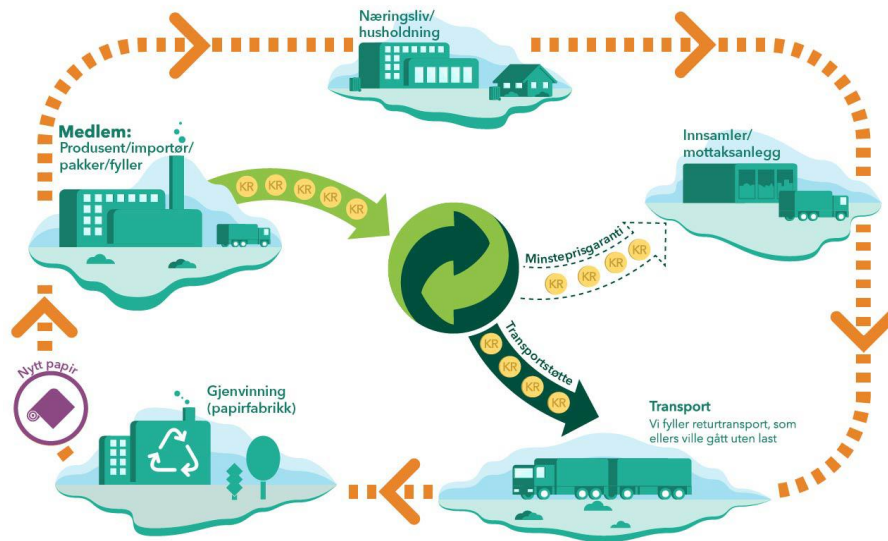
Materialgjenvinning av emballasje siden 1999

Utvikling i generert og gjenvunnet emballasje

Bølge og massivpapp emballasje

Ambisiøse mål

1 - Handlingsplan:

Dekker verdikjeden og har tiltak
som vil fremmes innen:

Produktdesign,
produksjonsprosesser og forbruk

Avfallsbehandling

Marked for sekundære
råmaterialer og gjenbruk av vann

Prioriterte områder bl.a. plast og
matavfall

Innovasjon og investeringer

2 - Reviderte avfallsdirektiver:

- Langsiktige mål for materialgjenvinning og redusert deponering
- Generelle krav til produsentansvarsløsninger
- Forenkling og harmonisering av definisjoner
- Krav til beregningsmetoder og rapportering

Aktuelle direktiver:

- Rammedirektiv for avfall
- Emballasjedirektiv
- Deponidirektiv
- EE-Direktiv
- ELV-direktiv
- Batteridirektiv

Konsekvenser:

Høyere gjenvinningsmål (økte kostnader)

Mer fokus på design for gjenvinning og produksjonsprosessen

Strengere krav til produsentansvarsorganisasjoner

Kun fokus på materialgjenvinning, (målepunkt og sporbarhet) - ikke energiutnyttelse

Pris for avfallshåndtering skal i større fra implementeres i produktprisen

Harmonisering av EU-landenes avfallsstatistikk

Mer avfall må sorteres ut til material- gjenvinning og biologisk behandling

	Rapportert 2013	Mål 2020	Mål 2025	Mål 2030
Husholdningsavfall og lignende avfall	39 %	50 %	60 %	65 %
Totalt for alt emballasjeavfall	55 %		65 %	75 %
Plastemballasje	39 %		55 %	
Treemballasje	9 %		60 %	75 %
Jernholdig metallemballasje	79 %		75 %	85 %
Aluminiumsemballasje			75 %	85 %
Glassemballasje	86 %		75 %	85 %
Papir/kartong og bølgepapp	81 %		75 %	85 %

Plastreturs miljøprosjekt

- **Støtter prosjekter som har relevans for plast som materiale og har positiv effekt på minst et av følgende kriterier:**
 - opprydding av forsøpling
 - forebygging av forsøpling
 - kunnskapsoppbygging
 - gjenvinning
- **Andre forhold som vektlegges:**
 - Om prosjektet bidrar til langsiktige positive endringer.
 - Det gis ikke støtte til næringsvirksomhet, og heller ikke faste kostnader til drift av organisasjoner.
 - Det gis i utgangspunktet ikke støtte til å utføre lovpålagte oppgaver.

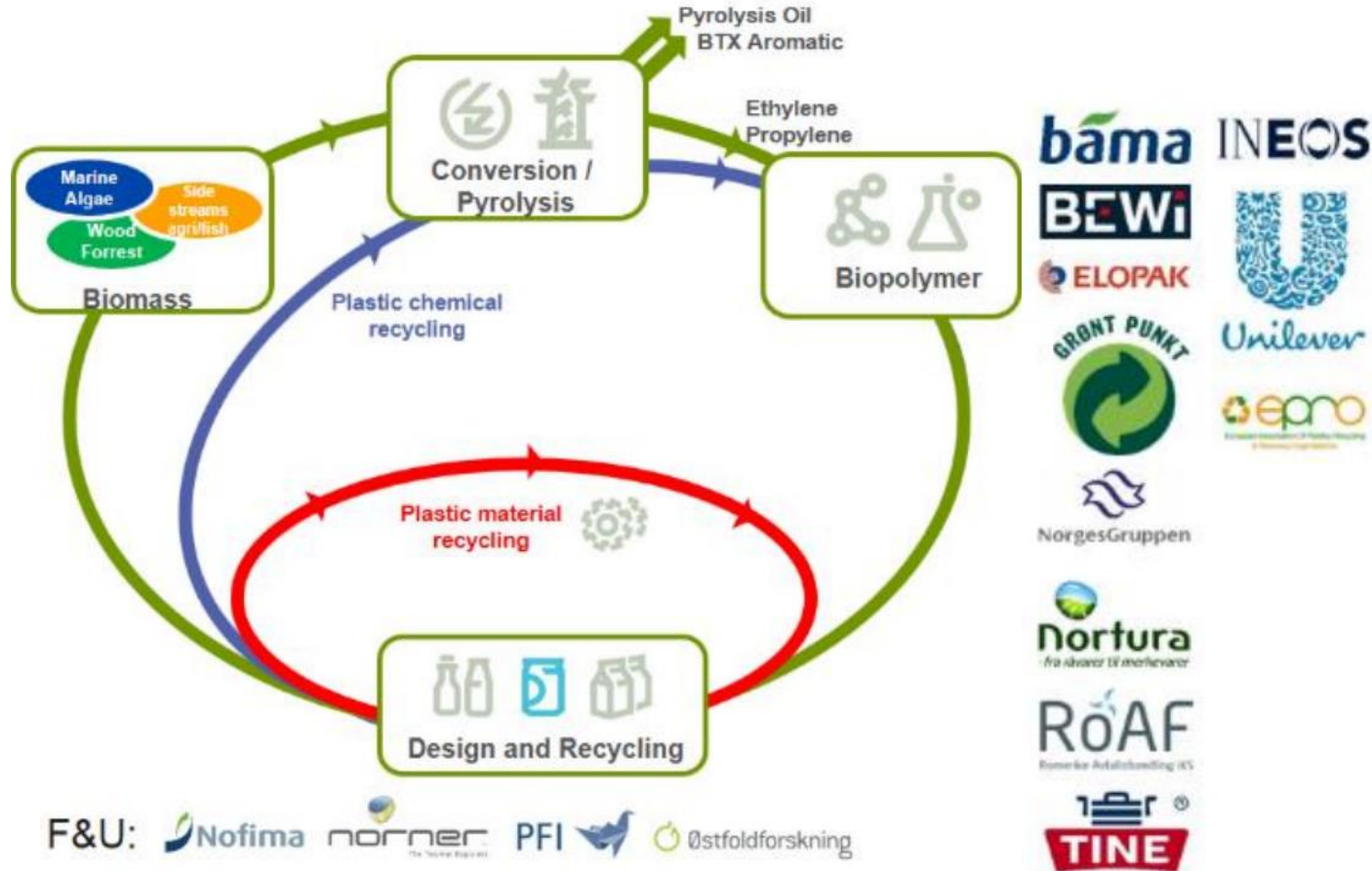

Noen utvalgte prosjekter

- Kystlotteriet – Naturvernforbundet i Østfold
- Opprydding av skotteteiner, ruser og garn – Dykkeforbundet
- Teknisk analyse av marin plast – Norner
- Stasjonære ryddepakker – Hold Norge rent
- Kartlegging av forsøpling – Hold Norge rent
- Våre strender – Nordic Ocean Watch

Plastemballasje i den sirkulære økonomien (FuturePack)

FuturePack forts.

Hovedmål

Utvikle kunnskap for norsk produksjon av bærekraftige emballasje fra norske biomasse og plastavfall.

Delmål

1. Vurdere norsk biomasse og plastavfall som **ressurser** for plastproduksjon
2. Utvikle teknologi for kostnadseffektiv produksjon av **syntesegass** fra biomasse og plastavfall
3. Demonstrere bærekraftig **plastproduksjon** fra biomasse og resirkulert plast
4. Utvikle smart og bærekraftig emballasjedesign for bedre materialgjenvinning (**DfR**)
5. Utvikle bærekraftsvurderinger for bioplastemballasje, per konsept (**LCA**)
6. Lage en kunnskapsplattform med kommunikasjons- og nettverksverktøy

Grønt Punkt Norge

Takk for oppmerksomheten!

Grønt Punkt Norge